

לקט מתוך דברי רבותינו גדולי הפוסקים, על הפאה הנכרית

הגאון בעל "שלטי הגבורים" התיר לאנשים לקרוא ק"ש כנגד פאה נכרית, וגם לנשים התיר לצאת בפאה מגולה, וראייתו מזה שנמצא כתוב בתלמוד שנשים נשואות היה להן פאות, ועל כרחך שהיו מתקשטות בפאות ההם ואין לומר שהיו משימות צעיף או מידי על הפאות ההם דא"כ מאי אהני ההוא קישוט כו'

אלא פשיטא דמיירי שהולכות בשערות מגולות עכ"ד.

רבותינו גדולי הפוסקים

הרמ"א הלבוש המ"א ועוד

שהבינו שכוונתו להביא ראיה לחצר ולענין ק"ש ולא לרשות הרבים, הביאו דבריו להלכה. רבותינו שחשבו שכוונתו שמותר לצאת בפאה מגולה לרשות הרבים הקשו עליו שהרי מבואר לכל מעיין שלא היו מתקשטות בפאות ההם רק בבית וחצר לבעליהן, ולרשות הרבים יצאו בכיסוי צנוע המכסה כל השיער, ויש איסור לצאת לרשות הרבים

בפאה מגולה משום דת משה ויהודית, והרי קצת מדבריהם: **א. הגאון רבי שמואל**

יהודה קצינלבויען

בשו"ת באר שבע סימן יח אחר שהביא דברי הש"ג הנ"ל כתב וז"ל: ואני מצאתי כתוב בכתיבת יד הרב המובהק מהר"ר יהודה ז"ל קצנאילנבוגין שכתב עליו לא זה הדרך ולא זו העיר שהנחילו לנו אבותינו חכמי המשנה והגמרא והמפרשים והפוסקים ז"ל מפני שהדבר פשוט הרבה יותר מביעתא בכותחא דמה ששנו היתר להתקשט ולצאת בפאה נכרית בכולי גמרא מיירי דוקא בפאה נכרית מכוסה תחת השבכה

כו'

והלא הרבה דברים אסרו חכמים

לנשים

מפני מראית העין

[\[א\]](#)

כו'

[ואם כוונת הש"ג להתיר בחצר] א"כ בחנם טרח כל הטורח הזה החכם הנזכר דהא אפילו בשערות ראשה ממש מגולות מותר לה לילך בחצר כדמוכח בהדיא בפרק המדיר

כו'

ופרש"י והתוספות והר"ן

כו'

שאין אשה נזהרת בחצרה

כו'

ואפילו דבר שאינו הגון נמי לא הו'

[\[ב\]](#)

כו'

[וברשות הרבים] איסור דת משה ויהודית במקומו עומד

כו'

, ומסיים: על כן אומר אני לא תאבה לו ולא תשמע אליו כלל ועקר בכל מה שכתב

כו'

כי הם דברים בטלים הבל הבלים וכדי שלא יכשל בהם זולתו על כן עמדנו על מקום טעותו. עכ"ד.

ובספרו דרשות מהר"י מינץ (דרוש הראשון): ואבותינו ואבות אבותינו הקדושים בכל קהלות אשכנזים מחו

בדורותיהם שלא ישאו על ראשם אפילו הבינדי ממשי שהגוון שלו דומה לשער, הלא יראו מעלתכם כי

במקום שנהגים נשי האומות לכסות שער ראשם והאחיות -

נזהרות כמו כן מלהתקשט בפאה נכרית, עכ"ל. **ב. הגאון רבי ישכר איילינגורג בע**

ל" באר שבע"

בתשובה הנ"ל וז"ל: הגה"ה ואני אוסיף נופך משלי להביא ראיה שאין להשיב עליה מהא דתנן בנדרים פ"ד ה נודר משחורי הראש מותר בנשים

כו'

ופרש"י נשים לעולם מיכסו שאינם שחורי הראש ועטופות כל שעה בלבנים ע"כ. ואם איתא שכל הנשים היו רגילות בפאה נכרית מגולה כדי שתתקשט בשער א"כ קשה

כו'

כיון שאינן עטופות על ראשן בלבנים רק

בשערות שחורים הם נקראים שחורי הראש. **ג. הגאון רבי בנימין מוספיא בעל**

מוסף הערוך

בירושלמי כתובות פ"ז ה"ו: ר' חייא בשם ר' יוחנן היוצאה בקפליטין שלה אין בה משום ראשה פרוע, הדא דתימא לחצר, אבל למבוי יש בה משום יוצאה וראשה פרוע: ופירש במוסף הערוך (נדפס בתוך ספר הערוך) וז"ל: קפליטין -

(ירושלמי כתובות פ"ז)

היוצאה בקפליטין שלה אין בה משום ראשה פרוע, פירוש בלשון רומי שער ותלתלים ופאה נכרית עכ"ל

[\[ג\]](#)

והיינו דקפליטין שבירושלמי הוא פאה. מבואר בזה שההיתר ששנו חכמים לצאת בפ"נ הוא רק לחצר, אבל למבוי יש איסור לצאת בפאה כמו בשיער ממש, כמפורש להדיא בירושלמי,

ומכאן שגם ברה"ר הפאה אסורה כמו שער שלה. **ד. הגאון רבי יעקב עמדין (יעב"ץ)**

בספרו שאילת יעב"ץ ח"א סי' ט [וכן בהגהותיו לנזיר דף כ"ח:]: וכן עיקר לענ"ד דלא עדיפה פאה נכרית מקלתה דבשוק אסורה מדת יהודית כדאיתה בהמדיר. ושם בחלק ב'

[בסי' ז כתב על התשובה הנ"ל "דינקותי היא, זה לי יותר מארבעים שנה"]

ב

סי' ח' הוסיף "פ"נ שבמקום שערה עומדת הרי היא כשערה ממש כדמוכח מגמרא דכתובות בהדיא". וע"ע בספרו מור וקציעה או"ח סי' עה, ובספרו לחם שמים פ"ו דשבת.

ובצוואתו

(מכתי"ק בהגהותיו לסידורו עמודי שמים, נדפס בסוף הסידור עמ' קב שנת תשכ"ו):

ואתם בני יצ"ו זרעי זרעי עד עולם, הנני מצוה בזה עליכם ועל דורותיכם אחריתכם חק עולם ולא יעבור

כו'

וכן פאה נכרית (פארוק) יהא אסור לכם

כו'

, וכל מי מיו"ח שיעבור ע"ד צוואתי ואזהרתי זאת לא יקרא שמי עליו בסודם אל תבוא נפשי ובקהלם לא

תחד כבודי ובשם ישראל לא יכנה. **ה. הגאון רבי חיים בנבנשתי בעל**

כנסת הגדולה

בכנסת הגדולה (אהע"ז כא אחרי שהביא את דברי הש"ג): - אבל בבאר שבע דף צג הביא בשם מהרר"ש יאודה קאצינלבוין

ז"ל שמחה על קדקד סברא זו והאר"ך הרבה והעלה לאיסור. **ו. הגאון רבי יצחק לאמפורנטי**

בעל פחד יצחק

(רבו של הרמח"ל)

בפחד יצחק אות פ: פאה נכרית לנשים נשואות שקורין קרינא"ל או פירוקינו והשגות מהרר"י קצינעלבוין נגד המתיר והוכיח בראיות ברורות שאין להתיר הפא"נ לנשואות

אלא מכוסה תחת השבכה ועל ראשה רדיד, באר שבע דף צ"ג. **ז. הגאון רבי ישראל יעקב**

אלגזי

(אבי הרי"ט אלגזי)

בספר קהלת יעקב (מענה לשון ח"ג אות רמ): שער באשה ערוה

אפי' שער חברתה בכלל זה - באר שבע. **ת. הגאון רבי רפאל מילדולה בעל**

מים רבים

מים רבים (אמסטרדם תצז) חאהע"ז סי' לו: אבל בבא"ש הביא מהר"ר יהודה קצינלבוגן שמחה על קדקד סברא זו

והאריך הרבה והעלה לאיסור. **ט. הגאון בעל ההפלאה, ובית דינו**

בספר לחמי תודה לבנו הג"ר צבי הירש איש הורוויץ דף ד: וגם ראוי להוכיח ולהודיע גודל המכשלה אשר זה כמה שנים שיצא הכרוז בבהכ"נ מפי כבוד אממ"ו הגאון זצלה"ה בצירוף שני

בתי דינים יצ"ו בחרם על לבישת נשים בפאה נכרית. **י. הגאון רבי משה סופר בעל**

החתם סופר

בהגהותיו על שו"ע או"ח סי' עה (מג"א סק"ה): המעיין בספר באר שבע בפנים יראה כי סוף דבריו נכונים והמה בשם הגאון מוה"י קצינלבוגן והוא הוסיף ראוי מנדרים מ"ח ב' גבי שחורי ראש, וכן העלה מהר"י יעבץ לאסור

מקלתה דאסור עכ"ל. ובצוואתו (נדפס בספר לב העברי) כתב: השמרו לכם כו'

ומכ"ש שתזהרו מריעות נשים רעות שמוציאים "אפי' שעה אחת"

חוץ, וגם בפ"נ ["אפי' שעה אחת"] אני אוסרכם איסור גמור. **יא. הגאון רבי יעקב**

- בעל ישועות

אורנשטיין

יעקב

בישועות יעקב או"ח סי' עה סק"ג: ולגוף הדין, כיון דהך דיוצאה וראשה פרוע מטעם פריצות קאתינן עלה, וכיון שאין ניכר השער של פאה נכרית אם הוא משער גופה או משער נכרית

ומסיק יש איסור תורה. ולענין ק"ש יש להתיר דחשיב כיסוי

[כלומר, לענין פ"ר הוי פריצות אף דחשיב כיסוי לק"ש]. **יב. הגאון הרב חיד"א**

בברכי יוסף או"ח סי' שג סק"ב: ומה שהביא הא"ר משם השה"ג דמתיר לנשואה לגלות פא"נ, נעלם ממנו דהרב מהר"י קצינלבוגן הביאו הרב באר שבע הפליא לתמוה ע"ז. וע"ע

במחזיק ברכה או"ח סי' עה סק"ב. **יג. הגאון רבי נח חיים צבי בע**

ל עצי אלמוגים ומעין החכמה

בספרו עצי ארזים (על אהע"ז) סי' כא סק"ב הביא דברי הש"ג וכתב עליו: וטעה בזה טעות גדול דלדברי תיקשי

כו', לכן נראה לי פשוט דאסור לאשה נשואה להתקשט בפא"נ,

והמורים היתר **חדשים מקרוב** עתידים ליתן את הדין. **יד. הגאון בעל טעם המלך**

לא יאות לנשים מבנות רחל ולאה לעשות כן במקומינו כי אין זה מדרכי הצנועות ולא בשביל נשים כאלה נגאלו אבותינו ממצרים והן הנה בעוכרינו להאריך גלותנו כו' ומדוע נקל במקום שיש גדר שגדרו חכמים בפריצות וגלוי עריות ודת יהדות לכן דעתי אם יש ביד ב"ד למחות דהיינו שידברו על לבם דברי תוכחת מוסר ויניעו לבבם לשמע מוטב.

הובא

בתשובה מאהבה ח"א סי' מ"ז, כן הביאו בשו"ת מהרי"ץ סי' קכ"ז. **טו. הגאון בעל תשובה**

מאהבה

בסי' מח בתשובתו להנ"ל: "לעשות קלועים משערות המכסים

כל הראש ונראין כפרועי ראש אין דעתי נוטה כלל להקל". **טז. הגאון בעל פרדס הבינה**

בספרו הנ"ל חלק מטעי משה דף עג... שהגאון מהר"י קצינלבוגן והגאון באר שבע והגאון יעב"ץ כולם

אוסרים, א"כ מאן ספין

וחשיב לחלוק עליהם. **יז. הגאון בעל "ברכת רצה" נכד הישועות**

יעקב

בספר ישועות יעקב (אהע"ז סי' כא): אשר הוגד לך ידי"נ משמי כי הקלתי לנשים לשאת פאה נכרית כי גם שער עצמו אין איסורו ברור באופן כזה ששאר הראש מכוסה - שקר הוגד לך כו'

, ולמען ברור הדברים כשמלה הנני באתי בזה לחקור אחר מקור הדברים, יען כפי אשר ראיתי והתבוננתי מצאתי כי נבוכו בזה רבים וכן שלמים כי לא ירדו לעומק דינים אלו ולא בררו אותם בשרשם כו'

אולם בגוף הדבר שכתב הגאון בעל ש"ג להתיר פא"נ כבר מחו אקדקדו האחרונים ז"ל ודחו ראיותיו כו' ומצד הסברא אמינא לאסור פא"נ לפמש"ל בשם הרא"ש ז"ל לחלק בין אלו השנויים במשנתנו דיוצאת שלא בכתובה לשאר עוברת על דת דבאלו מלבד האיסור יש ענין פריצות וא"כ בפא"נ כיון שאינו

ניכר אם הולכת פרועת ראש פריצותא מיהו הוי כו'. **ית. הגאון רבי משלם זלמן הכהן**

אב"ד פירודא תלמיד ה' תומים'

בספר שער הזקנים (להג"ר וואלף המבורג תלמיד הגאון הנ"ל) ח"א דף מג: והיה הרב מהרז"ך [הג"ר זלמן כהן הנ"ל] שריו בצער על עם ה' ועל בית ישראל שנפלו בחרב כו'

אודות הנשים אשר דעתן קלות ולבשו אדרת שער למען כחש כו'

ושער באשה ערוה וכתוב כי יראה בך ערות דבר כו'

כי בזה"ז שהולכין

בטיול כל היום אין היתר לדברי הכל דאסור לצאת בפא"נ. **יט. הגאון רבי צבי הירש הורוויץ**

[בן ההפלאה, בעל מחנה לוי]

בספרו לחמי תודה דף יט ע"ב: והנה כבר הוכחתי כמה פעמים על המנהג הרע שנשתרבב בעו"ה אצל מקצת הנשים שנושאים פא"נ כו' הלא המה מכשילין אנשים ומחטיאים

רבים בהרהורי עבירה שקשין מעבירה. **כ. הגאון רבי אברהם תאומים [בן בתו**

ותלמידו של הגאון מליסא]

בשו"ת חסד לאברהם (מהד"ת אהע"ז סי' פז): ע"ד מה שנהגו הנשים ללבוש פ"נ בראשם עד שנראה כאילו הם הולכים בשערות עצמן מגולה ודבר זה שאבותינו נהגו בו איסור באו פריצים וחללו גדרן של ישראל, והאמת כי המכשלה הזאת תחת יד חכמי הדור, מובטחני בבנות ישראל הכשרות ישמעו לקול מורים בכל אשר יגזרו אומר עפ"י דתוה"ק

דרבנן וחוששני עוד מאיסור דאורייתא כו'

לפעד"נ שיש בזה איסור דאורייתא לפ"מ שפירש"י בכתובות [דף עב]

מדעבדין לה הכי

[לסוטה, לפרוע ראשה]

לנוולה מדה כנגד מדה כמו שעשתה להתנאות על בועלה מכלל דאסור, וכיון דעיקר האיסור משום פריצות שהיא מתנאית לבני אדם מה לי שער עצמן או שער נכרית, תורה אחת להם ואסור מה"ת, הואיל וקישוט זה אסרה תורה זהו האיסור שאסרה תורה. ע"כ כל מה שיש בידו למחות יעשה ולגדור פרצות ישראל ולמנוע בנות ישראל הכשרות מלצאת בפאה נכרית השומע ישמע והחדל יחדל ואנחנו נקיים, והעובר חטאו ישא,

וכל

השומעים לדברינו יתברכו מאלקי' אמן. **כא. הגאון רבי חיים הלבפשטאם**

מצאנו

בשו"ת דברי חיים (ח"ב י"ד נ"ט): כבר האריכו בספר באר שבע ובכל האחרונים, ורובם מסכימים לאיסור ועיין בכה"ג באה"ע (כא,ה) שרבו האוסרים וכן בעצי ארזים אוסר, ויותר מזה מבואר בר"ן בכתובות ובריטב"א שם מובא באס"ז ראה כוונתו מהפירוש שפירשו ב'טוה ורד' כנגד פדחתה כו', וה"ה] שאפילו לתת חתיכת משי וכדומה על הפדחת שיהיה דומה לשער אסור, דזה הוי דת יהודית. וע"ע שם ח"א ל שכתב: ואך באמת אין אנו צריכין לזה כי ידעתי בבירור בהיותי אצל מו"ח ז"ל במערהרין שגם שם לא הלכו במלבושי פריצות כזה ח"ן, וכפי ששמעתי אז לא נמצאת בכל מדינת אשכנז שום אשה חשובה לילך בשערות ופאה נכרית רק איזה מנקלי העם פחותי הערך והוי לקלס, ורק בעוה"ר מקרוב נשתרבו המנהג הזה מן האפיקורסים. ובספה"ק "חמדה גנוזה "

[לנכדו הגה"ק רבי סיני מזמיגראד זי"ע (גיסו של מרן השפת אמת מגור זי"ע)]
ח"א עמוד צ"ו: "בשנים ההם התחילו קצת נשים ללבוש בשייטלעך [פאות] אשר
אא"ז

[=אדוני אבי זקני, מרן רבינו הקדוש מצאנו בעל דברי חיים זי"ע]
היה אומר שהוא אסור על פי דין! ואין שום חילוק בין פאה נכרית לשערות עצמה!" "אחר כך היה מעשה שנפטרו אצל אא"ז שלשה מילדיו אז אמר שברצונו לעשות להם הספד, והלך לבית הכנסת ועשה הספד, ואמר: - שכל זה בא לו מחמת שמחריש על הנ"ל!
ואמר: על דברים אלו אמרו חז"ל (שבת קה:): היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך ועבוד עבודה זרה! לזאת מוכרח לצעוק

ולצאת נגד זה בכל כחו" עכלה"ט. **כב. הגאון רבי אריה ליביש הורוויץ**

בשו"ת הרי בשמים (מהדו"ק סי' לו): קונטרסו היקר הגיעני, ואפריון נמטי"י אחרי רואי כי העיר ה' את רוחך ונשא לבך אותך בחכמה לאדפוסי אידרא קונטרס אסיפת חכמים מכל חכמי דורנו שיחיו לאסור איסור על נשי עמנו לבל תשאנה על ראשן פאה נכרית, וגם אותי קראת להיות אמרתי צרופא בצירופא דרבנן לחוות לו דעי עפ"י דתוה"ק וחשתי ולא

התמהמתי למלאות משאלתו. ומאריך ומסיק לאיסור. **כג. הגאון רבי מנחם מנדל**

מליבאוויטש - בעל צמח צדק

במשניות פ"ג דברכות: וקצת ראייה דבפא"נ לא שרי רק בחצר מדאמרי' בשבת (ס"ד ב') הכל בכבול, ואמאי עזיב פאה

נכרית, אלא דפא"נ גם בחול אינו מותר רק בחצר. **כד. הגאון רבי יצחק דוב הלוי**

במברגר

בשו"ת יד הלוי חיו"ד סי' קכד: מכיון שגדולי הפוסקים אוסרים וכמ"ש הבאר שבע והתשובה מאהבה, והרב מהרז"ך בספר נחלת אבות התרעם על מקילין, פשיטא ופשיטא שאחר

הוראות גדולים אלה אין לנו להקל. **כה. הגאון רבי שלום מרדכי הכהן**

[מהרש"ם]

דעת תורה או"ח סי' עה: יש ליזהר בק"ש וברהמ"ז שלא לברך נגד אשה המלובשת בפ"נ אך בעצימת עינים אולי יש להקל. **כו. הגאון רבי שלמה יהודה**

דיין

בספרו תשורת שי (סי' תקע): שאלה, נשים צנועות ונוהגין סלסול בעצמן שלא ליתן על ראשן פאה נכרית

אם מותרין בקונסט האר שייטל העשוי מאיזה צומח בארץ לא משער רק דומה ממש לשער, לענ"ד אינו סלסול רק מדינא אסור
תמהני שכולם לא הביאו ירושלמי בפ' המדיר
כו'

ופירש הערוך קפלטין בלשון רומי שער ותלתלים ופאה נכרית
כו'

הרי דפאה נכריות במבוי אסור משום דת יהודית ומאן ספין לחלוק על

הירושלמי בדבר שאינו מוכח ההיתר מש"ס בבלי. **כז. הגאון רבי יצחק אבולעפיא**

אב"ד דמשק

בשו"ת פני יצחק ח"ו אהע"ז סי' ו' דן על מנהג עירו שלובשין פא"נ בחצר שלכאו' נראה שנהגו כד' השה"ג,
אבל עינינו רואות להרב ב"ש שדחה דבריו בשתי ידים, ועיי"ש שמיישב מנהג עירו שמאחר שברה"ר מתכסות
ברדיד מכף רגלן ועד קדקדן ועד בכלל ורק בחצר מתקשטות בפא"נ אפשר דכו"ע

יודו דשרי בחצר, וסיים שאף הש"ג לא התיר אלא בחצר. **כת. הגאון רבי אהרן קריספין**

בבית אהרן אהע"ז מערכת הפ' אות א: וא"כ מי יערב לבו

להתיר בקום ועשה נגד ארייוותא אילין. **כט. הגאון רבי הלל ליכטנשטיין אב"ד**

קאלמייא

בספרו אבקת רוכל ח"ב כלל ב פרט א: מכאן תוכחה לכמה מקומות שנהגו הנשים מנהג בורות לישא על
ראשם בשוק תכשיט הנקרא פרוק או שייטל
להסתעף מזה. ובספרו שירי משכיל

כלל ה פרט ט

: ובכלל הסתות עמלק

כו'

שטורח ומפתה לנשים שיהיו בבחינת גבהו בנות ציון שתלכנה נטויות גרון ומשקרות עינים ולקשט בתכשיטים
ובמלבושים שהם בגדי שחץ וגאווה ולא מדרכי הצניעות וגורמין להבעיר היצה"ר בלב רואיהם, ועיי"כ הולכין
מעט מעט מדת יהדות ומשנים מדרכי אמהות הכשרות

להתקשט אף בפא"נ כו', שהוא פריצות ועזות גדול כו'. **ל. הגאון רבי יקותיאל יהודה**

בבעל י"טב לב

טייטלבוים

בספרו י"טב פנים מאמר דורש טוב אות ד: ויותר מהנה הנשים עושים חדשות שהולכין בגילוי הראש בדבר
הדומה לשיער ובפאה נכרית רק על קצה הראש סמוך למצח יש להם כובע

כו'

וגם עתה אני מבקש ומזהיר לבל יוסיפו ללכת במלבושים כאלו, ומה שעבר הוא רחום יכפר

כו'

ועוד שם בתוכחת מוסר ליי"ג מדות אות כח

: לכן הנני להזכיר את הנשים ולבקש מאתם ולהזהירם לבל ילכו בראשיהם כאשר עד עתה כי כפי הנשמע
הוא פריצות גדול אוי לעינים

כו'

יש מהן שהולכין בפא"נ שג"ז אסור כמ"ש בס' באר שבע באורך

כו'

, וכבר אמרתי שזה שאמרה תורה חדשים מקרוב באו לא שערום אבותיכם בהליכות כאלו עוד יתכן לשון
שער בשין שמאלית והכוונה

שלא הלכו אבותיכם בשערות כמו עתה. **לא. הגאון רבי אברהם חיים**

איינהורן

בסוף ספרו שערי טוהר על הל' נדה: גם בענין שבנות ישראל יוצאות בפא"נ לרה"ר כבר העלה להלכה בשאלת יעב"ץ סי' ט ובד"ח ח"ב סי' נט דאסור ויש בה משום דת יהודית, וכ"מ פשטות השו"ע באהע"ז סי' קטו סי' ד' כו', וכ"ש בזה"ז שמתקנין השיער להיות דומה ממש כמעשה הפריצות בודאי אסור מן התורה כמש"כ בד"ח ח"א סי' ל. **לב הגאון רבי אלעזר - בעל שמו**

רוקח

בצוואתו הנדפסת בספרו יבין שמועה עה"ת (קראקא תרס"ד): ואני מזהיר לזרעי אחרי עד עולם שהנקבות לא ילכו ח"ו בדרכי הפריצות ההולכים בפאה נכרית, חלילה וחלילה לכם מעשות כזאת אך תלכו בצניעות כדת משה וישראל וכדת יהודית. **לג הגאון רבי יחזקאל שרגא**

הלברשטאם אב"ד שינאווא

בספר דברי יחזקאל עה"ת בדרוש לשבועות: ועתה ראיתי כי מוכרח אני להגיד כי איסור גדול יש לבנות ישראל לילך בבגדי פריצות ובפאה נכרית **וכל איש ישראל מחויב למחות באנשי ביתו בכל**

המקום ירחם עלינו ויסיר המכשלה הזאת מעלינו. **לד. הגאון רבי ישכר**

דוב רוקח מבעלזא

מתוך דרשה שנדפסה בקונטרס דיבורים קדושים: **כל מי שלומד שו"ע ביראת שמים רואה היטב שאין חילוק בין שערות עצמן לפא"נ** כעת בשו"ע הגהות חת"ס ופוסק ג"כ כו' שנקרא שייטעל, ונדפס

גם בספר עצי ארזים שהי' גדול הדור ומפורסם פוסק ג"כ הכי שאין חילוק, וכ"כ בס' באר שבע. ע"כ צריך כל איש לעיין היטב על בני ביתו בזה. **לה. הגאון רבי מאיר א"ש - בעל**

אמרי אש

אלו הן הדברים אשר צוה רבינו מאיר א"ש לפני מותו כו' והנשים ישמרו מלבוש פאה נכרית ח"ו (לב העברי ח"א דף פא). **לו. הגאון רבי אליעזר**

זוסמן סופר בעל מלאה קטרת

באגרת הקודש שכתב לבנו הגרש"ס זצ"ל הנדפס בריש ספר מהר"ם סופר עה"ת: שלא תלך האשה בפאה נכרית או

קונסט האר (שערות מלאכותיות) כי הכל פריצות ויצה"ר. לז. הגאון רבי צבי הירש

שפירא - בעל דרכי תשובה

בשו"ת סו"ס תפארת בנים עה"ת סי' ב - ע"ד שו"ב שאשתו מתקשטת בפ"נ ורוב בני העיר מסכימים ומיעוט ממאנים, השיב: הדין עם מע"כ ואחוזת מרעיו שלא לקבלו לשו"ב כו' כי **הוא עון פלילי** ובס' עצי ארזים כתב דהמקילין עתידין ליתן את הדין כו'

ומעתה בשו"ב שצריך להיות יר"ש מרבים

אם ראינו שמיקל בזה הרי נראה בעליל שהוא קל כו'. **לת. הגאון רבי שלמה אליעזר**

אלפנדר

בשו"ת הסבא קדישא ח"ב סי' א: מפני פחד ה' והדר גאון דברתי על לב כמה מיראי ה' ותופשי התורה לומר להם דהעיקרא דמילתא בפאה נכרית אין להתיר כו', שכל הבאים אחרי הרב שלטה"ג לא קבלו עליהם היתר זה ונהגו בו איסור מכמה דורות, וגם אבותינו ואבות אבותינו עם שידעו סברת הרב המתיר לא הי' מי שמלאו לבו לנהוג היתר כו' וזכורני דבימי חורפי בהיותי

[להאנשים]

"לסמוך על השו"ע"

[בשו"ע מדובר לענין ק"ש ולא נזכר היתר לנשים לצאת בפאה מגולה]

ולענין הנשים היוצאות בפאה סבר הפמ"ג שהוא ספק איסור

. ולפני זמן מה נמצא שבספרו "אם לבינה"

(עודנו בכת"י)

באות "כתובה" כתב וז"ל: "והנה באו"ח

כו'

רמזתי בפר"י

כו'

ואמנם עתה ראיתי להתבונן בו

כו'

ומסיק "נראה לי"

איסור גמור

"

[ולא כבפמ"ג שאז סבר שהוא ספק איסור]

, ומסיים "

מצוה להוכיח

". ושם באות "צעף" חזר וביאר שאסור אפי' כשאין שום חשש מראית עין (דהיינו אפי' כשיש סימן מובהק שאין

זה שיערה)

והוסיף שם דברי תוכחה

ומסיים "ודאי כל בנות ישראל כשרות ומקשטות לפני בעלה לא ח"ו בפני אחרים,

ובזכות נשים צדקניות תבוא הגאולה כימי קדם ב"ב אמן".

ללימוד סוגיא זו נא להתקשר טל. 5825891 - 02 בשעות הערב 10-1 המעוניין לקבל חומר בכתב, ישלח

מכתב אל המכון

להפצת לימוד ובירור דין פ"נ ת. ד. 5252 ים - ויצרף מעטפה מבוטלת, בשמו וכתובתו, ובה ישלח לו

בע"ה בדאר חוזר.

[\[א\]](#) תיבת "לנשים" לכאורה מחוסר הבנה, שלא מצינו בכל הש"ס אפי' דבר אחד שחז"ל

אסרו במיוחד לנשים מפני מראית עין דחשד. אלא ודאי אין כוונתו למראית עין של חשד,

אלא למראית העין שאמרו בפס"ז שמות ט"ז: "כתיב ולחם בבוקר לשבוע מלמד שאין שביעה

אלא ב **מראית העין** לפיכך אמרו הדלקת נר בשבת חובה"; בדברים ט"ו י"ד ברש"י עה"פ

העניק תעניק: "לשון עדי בגובה וב

שהטיבות לו"; במשנה בכורות פ"ז מ"ג ומ"ה: "ושנשרו ריסי עיניו ושניטלו שניו פסול מפני

מראית העין

ופי' בתפארת ישראל וז"ל: ומראית העין דקאמר, לאו משום דנראה כמום, אלא משום דאינו

מקובל על העין יפה; בשבת סד: מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו דור כפרה מפני שזנו

עיניהם מן הערוה" ופירש"י ד"ה שזנו: "לשון מזון שנהנו ב

מראית העין

", וזהו שאמר והלא הרבה דברים אסרו חכמים 'לנשים' מפני מראית העין, שהעין נמשך

להסתכל, כגון, בכתובות דף ע"ב וורד על פניה, ועוד, וכ"ש פאה שמיפה פניה ומושך עין

לאיסתכולי בה כמו בשער שלה.

[\[ב\]](#)

בדבריו אלו מפורש שלא ראה מ"ש בשה"ג בכתובות
(דף לב: מדפי הרי"ף אות ב')

שאסור לצאת לחצר בלא קלתה על ראשה, כשיטת הירושלמי, ולכן חשב שהשה"ג התיר ברה"ר ותמה עליו שאין שום ראייה על רה"ר אלא על חצר, וסיים בדברים קשים מאד, והאחרונים בכל הדורות שאחריו, ראו שדבריו מוצקים כברזל כי אין שום תשובה לזה, לכן החזיקו בדבריו ואסרו לצאת בפאה לרה"ר, וגם נמשכו אחריו במה שהחליט שהש"ג התיר ברה"ר, ולא עלה על דעתם ללמוד אחרת. ואילו היה הב"ש רואה שהש"ג אוסר שער בחצר מדת יהודית, ברור שהיה מפרש דקאי להתיר בחצר, ולא היה מתקיפו בדבריו הקשים, ולא היה חולק עליו כלל.

[ג]

במקור חיים (לבעל חוות יאיר) או"ח סי' ע"ה השווה הירושלמי עם ה"שלטי הגבורים", כי היה פשוט לו שהש"ג לא התיר אלא בחצר, כמו שהיה פשוט לרמ"א וכל הפוסקים שסתמו הלכה כמותו

גם בשועה"ר העתיק גוף ההלכה ככתבה וכלשונה מהירושלמי.